

Usmiljeni Samaritan

Vzpostavitev vzdušja

Vsaka oseba naj pove svoje trenutke tedna.

KDO JE MOJ BLIŽNJI?

Vsebina

Vzpostavitev vzdušja	1
Prilika (besedilo)	2
Ozadje besedila (za voditelja)	2
Razlaga besed	2

Vprašanja

Kaj naj storim, da bom rešen?	3
Kdo je moj bližnji?	3
Postava v primerjavi z usmiljenjem	4

Uporaba prilike

Postava v primerjavi z ljubeznijo?	5
Nelagodje?	5
Usmiljenje v primerjavi z odrešenjem	5

Prilika

Luka 10,25-42

²⁵ *Tedaj je vstal neki učitelj postave, in da bi ga preizkušal, mu je rekel: »Učitelj, kaj naj storim, da dosežem večno življenje?«*
²⁶ *On pa mu je dejal: »Kaj je pisano v postavi? Kako bereš?«*²⁷
*Ta pa je odgovoril: »Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega srca, z vso dušo, z vso močjo in z vsem mišljenjem, in bližnjega kakor samega sebe.«*²⁸ *»Prav si odgovoril,« mu je rekel, »to delaj in boš živel.«*²⁹ *Ta pa je hotel sebe opravičiti in je rekel Jezusu: »In kdo je moj bližnji?«*³⁰ *Jezus je odgovoril: »Neki človek je šel iz Jeruzalema v Jeriho in padel je med razbojnike. Ti so ga slekli, pretepli, pustili napol mrtvega in odšli.«*³¹ *Primerilo pa se je, da se je vračal po tisti poti domov neki duhovnik; videl ga je in šel po drugi strani mimo.«*³² *Podobno je tudi levit, ki je prišel na tisti kraj in ga videl, šel po drugi strani mimo.«*³³ *Do njega pa je prišel tudi neki Samarijan, ki je bil na potovanju. Ko ga je zagledal, se mu je zasmilil.«*³⁴ *Stopil je k njemu, zlil olja in vina na njegove rane in jih obvezal. Posadil ga je na svoje živinče, ga peljal v gostišče in poskrbel zanj.«*³⁵ *Naslednji da je vzel dva denarija, ju dal gostilničarju in rekel: 'Poskrbi zanj, in kar boš več porabil, ti bom nazaj grede povrnil.'«*³⁶ *Kaj se ti zdi, kateri od teh treh je bil bližnji tistemu, ki je padel med razbojnike?«*³⁷ *Oni je dejal: »Tisti, ki mu je izkazal usmiljenje.« In Jezus mu je rekel: »Pojdi in ti delaj prav tako!«*

Razlaga besed

Prispodoba (alegorija)

V času patriarhata (100-450), se je ta prilika večinoma razlagala kot prispodoba (alegorija) o odrešenju:

- človek pade med razbojnike = Adam pade v greh;
 - Jeriha = svet;
 - razbojniki = sile teme;
 - duhovnik = zakon/postava;
 - levit = preroki;
 - usmiljeni Samarijan = Jezus;
 - gostišče = drugi Jezusov prihod
- Mislimo, da je prilika o nas, ne o Jezusu.

Ozadje besedila

- Jeriha, ki leži 243 metrov nižje od morske gladine, je 27 km oddaljena od Jeruzalema, ki je 822 metrov nad morsko višino. Tako potovanje je korak stran od zahtevnega terena.
- Duhovniki – so zavzemali najbolj pomembne položaje in priznana mesta v družbi. Bili so zelo usposobljeni v judovskih zakonih in postavi, literaturi in tradiciji. Bili so odgovorni za čaščenje, odnašali so prošnje ljudi k Bogu in jim prinašali nazaj blagoslov. To je bilo po dedni liniji.
- Leviti – tudi oni so po dedni liniji opravljali dela v templju, vendar niso bili tako visoko cenjeni kot duhovniki. Pogostokrat so opisani kot nižji nivo duhovnikov, čuvali so vrata, čistili tempelj in zaklali kakšno žival ter izvajali glasbo med čaščenjem.
- Samarijani – smatrali so jih za 'mešance', prezirane od Judov in celo za nevredne čaščenja ali odrešenja.

Vprašanja za boljše razumevanje

- ? Kateri dve vprašanji sta bili vzrok, da je Jezus odgovoril s priliko?
 - *Kaj naj storim, da dosežem večno življenje?*
 - *Kdo je moj bližnji?*

- ? V kakšnih medsebojnih odnosih so bili glavni liki (osebe) v tej zgodbi?
 - **Človek** - oropan in pretepen.
 - **Duhovnik** – 3 Mojzes 19 pravi, da so se duhovnik morali izogibati kakršnemu koli stiku s trupli – postal je nečist. Ne bi mogel služiti v tempeljskem čaščenju, če bi bil nečist.
 - **Levit** – ni povsem jasno zakaj levit ni hotel pomagati, razen če mu je bilo to nelagodno.
 - **Samarijan** – osovražen od Judov.

Citati

Ljubezen ne dopušča omejitev pri definiciji, kdo je moj bližnji.

Sigmund Freud je trdil, da ljubiti svojega bližnjega kakor samega sebe ni niti zaželeno ali možno v knjigi *Nelagodje v kulturi (Civilizator and Its Discontents, str. 49, 56-59, 89-90)*. Naša izbira, da ljubimo svojega sovražnika, je izjemno pomembna v tem čas. In našo izbiro dejanja predanosti, ponižnosti in potem pozitivnega udejanjanja, bo podpirala Božja milost.

»Prilika ne govori le o služenju, temveč tudi o ponižnosti. Služenje pomeni žrtvovati svoj čas, svojo energijo in svoj denar. Pri ponižnosti gre v tem smislu za izkazovanje milosti, sprejemanju pomoči od nekoga, s katerim se običajno ne bi družili.«

Kendall *Parables*, 176

Vprašanja za boljše razumevanje

- ? Kaj mislite, kako je učitelj postave opisal svojega bližnjega? Kašna so vaša opažanja pri ljudeh, kako opisujejo svojega bližnjega?
 - Ljudje, ki živijo poleg (blizu)?
 - Nekdo iz mojega naroda?
 - Moji prijatelji?
- ? Kako se je učitelj postave hotel opravičiti?
 - Kdo je moj bližnji. S tem si je hotel na nek način omejiti svojo dolžnost.
- ? Kakšen je bil odgovor učitelja postave na Jezusovo vprašanje? V. 36 »*kaj se ti zdi, kateri od teh treh je bil bližnji?*«
 - V. 37 »*Tisti, ki mu je izkazal usmiljenje.*«

»*Usmiljenja hočem in ne daritve*«

Poglejte Ozej 6,6; Matej 9,13; Matej 12,7

- ? To je pomembno, saj je Jezus dvakrat citiral Ozeja v Matejevem evangeliju, ki je bil napisan za Jude!
 - Ponavljanje poudari pomembnost.
 - V Novi zavezi gre za usmiljenje. Usmiljenje je torej višje oziroma nad postavo.

Uporaba prilike

- ? Kdo je moj **bližnji**? Družin, narod (rasa), znanci oziroma neznanci, oseba s katero se želimo družiti v nasprotju z osebo, ki je v potrebi in nam ne more pomagati.
- ? Če je **oseba v potrebi** naš bližnji, kako to vpliva na naš pogled na ljudi?
 - o Vse bolj bi se morali učiti gledanja ljudi na način, kot jih vidi Bog.
- ? **Postava v primerjavi z ljubeznijo**: Se vam zdi, da je Jezus pričakoval, da bo duhovnik pomagal ranjencu?
 - o Kaj bi to pomenilo za njegovo obredno nečistost?
 - o Kaj pravi postava v primerjavi z ljubeznijo?
 - o To nam pove, kaj je ljubezen.
- ? **Nelagodje**: Vidimo, da je Samarijan sprejel nelagodje tam, kjer je ne duhovnik niti levit nista.
 - o Na katere načine nam ljudje povzročajo nelagodje (neudobje)?
 - o Ali so ta nelagodja prekinitvene motnje ali priložnost za služenje?
 - o Postavlja se vprašanje ali smo voljni pomagati? Jezus si želi voljne služabnike, ki jih lahko vodi.
- ? **Molitev v primerjavi z dejanjem**: Včasih je lažje moliti kot pa delati. Dejanje brez molitve lahko imenujemo domišljavost, molitev brez dejanj pa lahko označimo kot hinavsko.
- ? **Toda jaz vsem ne morem pomagati**: Res je, toda poskušajte se naučiti razločevati in na modre načine posredovati, vendar naj to ne bo izgovor!
 - o Kako presoditi, komu pomagati in komu ne?
- ? V odgovor na vprašanje učitelja postave. Kaj pravzaprav imata skupnega izkazovanje usmiljenja bližnjemu in večno življenje?
 - o Tisti, ki so sprejeli usmiljenje, izkazujejo usmiljenje.
 - o Niste rešeni po svoji delih, ampak vaša dela izkazujejo, da ste rešeni.

